ตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

Marketing products and services for the elderly in Chiangmai

เปรมศักดิ์ อาษากิจ[1] และหฤทัย อาษากิจ[2]

Premsak Asakit and Haruethai Asakit

[1] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจ (เอกการตลาด) คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์

[2] อาจารย์หลักสูตรระบบสารสนเทศทางบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ 50300

E-mail: asakitpremsak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ และค้นหาแนวทางการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ใน 25 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 398 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ เพื่อสอบถามความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐาน ไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) เรียงลำดับดังนี้ กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย (ค่าเฉลี่ย 4.26) กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.97) กลุ่มบริการทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.92) กลุ่มเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.72) กลุ่มท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.37) และกลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค (ค่าเฉลี่ย 2.58) และความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐาน ไคสแควร์ ด้านเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์ บริการ ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research were to explore the demand for elderly products and services and to identify approaches for elderly products and services management of the public and private organizations in Chiang Mai Province. The sample of this research included the elderly who were aged 60 years and over, residing in 25 Districts of Chiang Mai Province. Interview form was employed as an instrument in collecting data from 398 elderly people by a Simple Random Sampling method. Data were then analyzed by Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, and Chi-Square for the relationship between the demand for elderly products and services and the fundamental data. Findings indicated, it showed that the demand for elderly products and services was averagely in the high level (3.64): health and anti-aging group (4.26), supplementary food/ healthy drinks group (3.97), financial service group (3.92), technology group (3.72), traveling group (3.37), and consumer products group (2.58), respectively. And chi-Square for the relationship between the demand for elderly products and services and the fundamental in data Gender, education level, career and income with statistical significance at the level of .05

Keywords: products, services, elderly

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากร ในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ของคนในแต่ละช่วงวัยตาม ความเหมาะสม และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทยหลายประการ เช่น โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ขณะที่การย้ายถิ่นของประชากรส่งผลให้ความเป็นเมืองสูงขึ้น ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี 2568 โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีประชากรวัยสูงอายุมากที่สุดถึงเกือบ 1 ใน 3 ของประชากรสูงอายุทั้งประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12)

ศศิเพ็ญ ภูวพานิช (2553) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทยในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในหลายๆ ด้านทั้งการบริโภค การออมและการลงทุน การคลังของประเทศ ไปจนถึงภาคการประชากรผลิตที่ได้รับผลโดยตรงจากการลดลงของกำลังแรงงานและการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของอุปสงค์ในประเทศ ทำให้ภาครัฐควรต้องมีการวางแผนนโยบายอุตสาหกรรมและการลงทุนที่สอดคล้องกับโครงสร้างที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ขณะที่ในส่วนการ

แก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่จะเกิดขึ้น ภาครัฐควรมีมาตรการเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของประชากรโดยเฉพาะในกลุ่มสตรี และกระตุ้นให้มีการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตโดยการปรับปรุงทุนมนุษย์ (Human capital) เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการนำเครื่องจักรเข้ามาร่วมใช้ในการผลิตมากขึ้น เช่นเดียวกันกับ สมประวิณ มันประเสริฐ (2553) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของแบบแผนของการบริโภคในสังคมผู้สูงวัย พบว่าในปี 2573 สัดส่วนของการบริโภคสินค้าในครัวเรือนบางประเภทมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นและบางประเภทมีแนวโน้มลดลง นอกจากนี้การเป็นสังคมผู้สูงวัยยังทำให้เกิดส่วนเพิ่มในการบริโภคสินค้าและบริการกลุ่มที่เป็นการใช้จ่ายในครัวเรือน ได้แก่ เครื่องเรือนและค่าใช้จ่ายในบ้าน และที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นกลุ่มสินค้าและบริการที่มีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบความต้องการสินค้าของครัวเรือนจะส่งสัญญาณไปถึงภาคการผลิตและการจ้างงานในสาขานั้นๆ และสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ (2553) กล่าวถึงตลาดสินค้าอาหารของญี่ปุ่นมีแนวโน้มว่าจะหดตัวลงเรื่อยๆ เพราะจำนวนประชากรที่ลดลง และการเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ซึ่งต้องการบริโภคน้อยลง ดังนั้นการศึกษาความต้องการ และแนวโน้มการพัฒนาอาหารและตลาดอาหารสำหรับผู้สูงอายุ ตลอดจนงานวิจัย กฎระเบียบ องค์กรภาครัฐ และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาหารสำหรับผู้สูงอายุ ความต้องการอาหารของผู้สูงอายุโดยทั่วไป ผู้สูงอายุมีความต้องการอาหารคุณสมบัติที่เหมาะสม ได้แก่ อาหารที่จัดเตรียมง่าย อาหารที่เคี้ยวและกลืนได้ง่าย ไม่ทำให้สำลัก และอาหารที่ช่วยรักษาและบำรุงสุขภาพ ตลอดจนอาหารพิเศษสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องได้รับการดูแล หรือผู้ป่วยสูงอายุ นอกเหนือจากอาหารข้างต้น ผู้สูงอายุญี่ปุ่นต้องการอาหารปลอดภัย คุณภาพดี คงรสชาติแบบญี่ปุ่น สะดวกในการเตรียม และราคาเหมาะสม ด้วยอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับอาหารในครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี จะสูงกว่าครัวเรือนทั่วไป แม้ว่ารายได้ของครัวเรือนผู้สูงอายุจะต่ำกว่าครัวเรือนทั่วไป โดยที่ครัวเรือนดังกล่าวจะใช้เงินเก็บออมมาเป็นค่าใช้จ่ายการพัฒนาอาหารสำหรับผู้สูงอายุผู้สูงอายุอุตสาหกรรมอาหารญี่ปุ่นได้ทำการพัฒนาอาหารสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรองรับ Aging Society และความสะดวกของผู้ให้การดูแล ตลอดจน อาหารที่สะดวกในการจัดเตรียมสำหรับผู้สูงอายุที่สามารถดูแลตัวเองได้และยังสามารถทำงาน และทำกิจวัตรในชีวิตได้อย่างปกติ จนถึงผู้ที่ต้องการการดูแล และผู้ป่วย

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหนึ่งใน 77 จังหวัดของไทย ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 20,107 ตารางกิโลเมตร หรือใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของประเทศ และมีจำนวนประชากรประมาณ 1.60 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ แบ่งการปกครองออกเป็น 25 อำเภอ เป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในภาคเหนือ จำนวนประมาณ 180,000 คน และมีอัตราการเพิ่มสูงขึ้นของผู้สูงอายุดังตารางที่ 1

ปี	จำนวนผู้สูงอายุ 60+ (คน)			ร้อยละของผู้สูงอายุ		
พ.ศ.	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
2538	1,061,000	504,000	557,000	9.54	8.96	10.13
2543	1,223,000	577,000	646,000	10.87	10.18	11.57
2548	1,341,000	625,000	716,000	11.88	11.00	12.77
2553	1,482,000	685,000	797,000	13.17	12.10	14.26

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในภาคเหนือ พ.ศ. 2538-2553 จำแนกตามเพศ

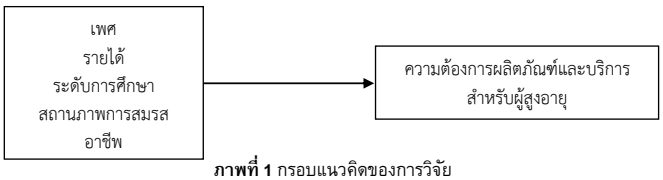
ที่มา: กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553

จากสถานการณ์ผู้สูงอายุภาคเหนือในปัจจุบัน และมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลกระทบของสังคม

ผู้สูงอายุต่อภาคการผลิตของประเทศอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ทาง คือ ทางด้านอุปทานและด้านอุปสงค์นั้น นอกจากระดับของรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ของผู้สูงอายุแล้ว และเนื่องจาก "อายุ" เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อลักษณะความต้องการสินค้าและบริการของผู้บริโภค ดังนั้นการเข้าสู่สังคมชราภาพของประเทศไทย จึงน่าจะส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อ "รูปแบบ" การบริโภคที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต การศึกษารูปแบบความต้องการสินค้าและบริการในอนาคต รูปแบบของการบริโภคในสังคมผู้สูงอายุเองก็จะเปลี่ยนไปจากเดิมด้วย เนื่องจากปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อแบบแผนการบริโภคและการใช้จ่ายของคน คือ วัยของผู้บริโภค โดยประชากรในแต่ละช่วงอายุและในแต่รุ่นมีความต้องการบริโภคสินค้าและบริการและมีรสนิยมที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “ตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่” เพื่อสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ และเพื่อค้นหาแนวทางการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้ผู้สูงอายุและประเทศชาติได้ในระยะยาวต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

เพื่อค้นหาแนวทางการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แสดงกรอบแนวความคิดให้เห็นถึงกระบวนการเชื่อมโยงเกี่ยวกับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ดังนี้ ดังภาพที่ 1

4.วิธีดำเนินการวิจัย

4.1ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ใน 25 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 398 คน

4.2เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 398 คน เพื่อสอบถามความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 7 ข้อ แบ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตาราง และแปลผลด้วยการบรรยาย

2. แบบสอบถามความต้องการในการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ ในแต่ละด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ดังนี้

ด้านที่ 1 การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพอนามัย มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 2 การเตรียมความพร้อมด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 3 การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการออม มีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ

ด้านที่ 4 การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตาราง และแปลผลด้วยการบรรยาย

3. แบบสอบถามความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งตามผลิตภัณฑ์และบริการลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 29 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมกับรูปภาพประกอบ (ธารินทร์ ศิลป์จารุ, 2551)

และการแจกแจงไคสแควร์ (Chi-Square) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐานด้าน เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน นำเสนอในรูปตาราง และแปลผลด้วยการบรรยาย

ลักษณะข้อคำถามปลายเปิด (Open ended Question) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และรวบรวมความคิดเห็น

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	120	30.2
หญิง	278	69.8
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	97	24.4
ประถมศึกษา(ป.1 – ป.6)	209	52.5
มัธยมศึกษาตอนต้น(ม.1 – ม.3)	47	11.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.4 – ม.6)	15	3.8
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	13	3.3
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	6	1.5
ปริญญาตรี	11	2.7
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.0
สถานภาพ		
โสด	25	6.3
สมรส	220	55.3
หม้าย	102	25.6
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	51	12.8
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	81	20.4
ค้าขาย	116	29.1
รับจ้าง	101	25.3
เกษตรกรรม	46	11.6
รับราชการ	42	10.6
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	0.5
บริษัทเอกชน	9	2.2
อื่นๆ	1	0.3

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	44	11.1
ไม่เกิน 5,000 บาท	152	38.2
5,001 – 10,000 บาท	121	30.4
10,001 – 15,000 บาท	35	8.8
15,001 – 20,000 บาท	29	7.3
20,001 – 30,000 บาท	7	1.7
มากกว่า 30,000 บาท	10	2.5
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-3 คน	96	24.1
4-6 คน	180	45.2
7-9 คน	98	24.6
ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป	17	4.3
ไม่ตอบ	7	1.8
ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม		
ไม่เคย	302	75.9
เคย	96	24.1
การเข้ารับการอบรม		
งานฝีมือและศิลปหัตถกรรม	87	38.5
เกมกีฬา	62	27.4
การเต้นรำ ฟ้อนรำ	17	7.5
การดนตรีและการร้องเพลง	18	8.0
การชมละคร ภาพยนตร์	4	1.8
การท่องเที่ยว	6	2.6
กิจกรรมช่วยเหลือสังคม	28	12.4
การพัฒนาด้านภาษา	4	1.8

5.2 ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในด้านการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพอนามัย ด้านการเตรียมความพร้อมด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ ด้านการเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการออม และด้านการเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ รายละเอียดดังตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของความต้องการในการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในแต่ละด้าน

ด้านที่ 1 การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพอนามัย	จำนวน	ร้อยละ
1. การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ		
รับประทานอาหารที่สะอาดครบทุกมื้อ	119	29.9
รับประทานอาหารที่สะอาด และครบตามหลักอาหาร 5 หมู่	159	39.9
รับประทานอาหารที่สะอาด ครบ และได้สัดส่วนตามหลักอาหาร 5 หมู่	88	22.1
รับประทานอาหารที่สะอาด ครบ ได้สัดส่วนตามหลักอาหาร 5 หมู่ และรู้จักรับประทานอาหารที่เหมาะสมในยามเจ็บป่วย	32	8.1
2. การออกกำลังอย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสมกับวัย		
ต้องการกำหนดให้ตนเองได้ออกกำลังกาย	89	22.4
ได้ออกกำลังกายบ้างในรอบระยะเวลา 1 เดือน	189	47.5
ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับตนเองได้ 1 ครั้ง /สัปดาห์	90	22.6
ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับตนเอง 2 ครั้งขึ้นไป/สัปดาห์	30	7.5
3. การดูแลสุขภาพโดยการตรวจสุขภาพประจำปี		
ไม่ต้องการเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี	37	9.3
เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี เป็นบางปี	162	40.7
เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี เป็นประจำทุกปี	174	43.7
เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี และนำผลการตรวจมาดูแลตนเอง	25	6.3
4. การหาความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในบ้าน		
ไม่ต้องการหาความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในบ้าน	52	13.1
ต้องการหาความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในบ้านเบื้องต้น	193	38.5
จัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในบ้านได้อย่างถูกต้อง	131	32.9
ต้องการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในบ้านโดยใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์ช่วยเหลือ	22	5.5

ด้านที่ 2 การเตรียมความพร้อมด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ	จำนวน	ร้อยละ
1. การฝึกจิตและอารมณ์ของตน		
ไม่ต้องการฝึกจิตและอารมณ์ของตน	60	15.1
ต้องการฝึกจิตและอารมณ์ของตนบ้าง	211	53.0
ต้องการฝึกจิตและอารมณ์ของตนและเรียนรู้อารมณ์ของผู้อื่น	90	22.6
สามารถควบคุมจิตและอารมณ์ของตนเองได้ดีเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้น	37	9.3
2. การสัมผัสความอบอุ่นจากสัมพันธภาพภายในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง		
ต้องการอยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว	102	25.6
ต้องการอยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว หรือญาติพี่น้องอย่างอบอุ่น	202	50.8
ต้องการสร้างความอบอุ่น และมีสัมพันธภาพที่ดีกับทุกคนในครอบครัว หรือญาติพี่น้อง	50	12.6
ต้องการได้รับการยอมรับมีความอบอุ่นและมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง	44	11.0
3. การมีส่วนร่วมการทำงานกับสังคม		
ไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการทำงานกับสังคม	35	8.8
มีส่วนร่วมในการทำงานกับสังคมเป็นบางครั้ง	135	33.9
มีส่วนร่วมในการทำงานกับสังคมเป็นส่วนใหญ่	205	51.5
มีบทบาทสำคัญในการทำงานกับสังคมได้เหมาะสมกับวัย	23	5.8
4. การได้รับความมั่นคงในชีวิต		
ต้องการได้รับความมั่นคงในชีวิตจากคนใกล้ชิดบ้าง	62	15.6
ต้องการได้รับความมั่นคงในชีวิตจากญาติพี่น้อง	173	43.5
ต้องการได้รับความมั่นคงในชีวิตจากญาติพี่น้องและสังคม	111	27.9
ต้องการได้รับความมั่นคงในชีวิตอย่างถาวร	52	13.1

ด้านที่ 3 การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการออม	จำนวน	ร้อยละ
1. การวางแผนและการจัดทำแผนการออม		
ต้องการจัดการสินทรัพย์ของตนเองและครอบครัวอย่างเป็นระบบ และทำอย่างสม่ำเสมอ	92	23.1
ต้องการความรู้เรื่องจัดการสินทรัพย์ที่เหมาะสมกับคนในวัยตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป	181	45.5
มีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการสินทรัพย์บ้างแต่ต้องการความรู้เพิ่มเติม	116	29.1
ไม่มีความต้องการในการจัดการสินทรัพย์ของตนเองและครอบครัว	9	2.3
2. การหาความรู้เรื่องการออมและการลงทุน		
ต้องการหาความรู้เรื่องวิธีการ รูปแบบแหล่งการออมและการลงทุนและผลประโยชน์ต่างๆ	108	27.1
ต้องการหาความรู้เรื่องการออมและการลงทุนเพียงบางเรื่อง	149	37.4
ต้องการหาความรู้เรื่องวิธีการ รูปแบบและแหล่งการออมและการลงทุน	126	31.7
ไม่ต้องการหาความรู้เรื่องการออมและการลงทุนรูปแบบต่างๆ	15	3.8

ด้านที่ 4 การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
1. ความสามารถในการใช้แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ		
ไม่ต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้	59	14.8
ต้องการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้อย่างน้อยหนึ่งแหล่ง	208	52.3
สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย	111	27.9
มีหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนให้เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้หลากหลาย	20	5.0
2. การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง		
ไม่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง	58	14.6
ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้บ้าง	218	54.8
ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์	106	26.6
ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและต่อเนื่อง	16	4.0

ด้านที่ 4 การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
3. การฝึกนิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง		
ไม่ต้องการฝึกนิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	68	17.1
ต้องการฝึกนิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	154	38.7
ต้องการฝึกนิสัยการเรียนรู้เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	120	30.2
ต้องการใช้นิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาตนเอง	56	14.0
4. การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ		
ไม่ต้องการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้	93	23.4
ต้องการให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบสอบถาม/สำรวจความต้องการ	174	43.7
ต้องการให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้	68	17.1
ต้องการให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการเรียนรู้ให้ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่ชัดเจน	63	15.8
5. การได้รับการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้		
ต้องการได้รับการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้	93	23.4
ต้องการได้รับการพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนทักษะในการเรียนรู้	174	43.7
ต้องการได้รับการพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนทักษะในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	68	17.1
ต้องการได้รับการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง	63	15.8

ผลการวิเคราะห์ความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้สูงอายุมีความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) เรียงลำดับดังนี้ กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย (ค่าเฉลี่ย 4.26) กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.97) กลุ่มบริการทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.92) กลุ่มเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.72) กลุ่มท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.37) และกลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค (ค่าเฉลี่ย 2.58) รายละเอียดดังตารางที่ 4 ระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐานด้าน เพศ อายุ สถานภาพ และรายได้

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐาน ด้วยไคสแควร์

จากตารางที่ 5 พบว่าความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานด้าน เพศ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มบริการทางการเงิน กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับสถานภาพ มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับอาชีพ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว และขึ้นอยู่กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว

ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี	ระดับความต้องการ			
	$\bar{x}$	SD.	แปลผล	ลำดับ
กลุ่มเทคโนโลยี				
โทรศัพท์มือถือสำหรับผู้สูงอายุ(จับยึดไม่หลุดมือ/ตัวหนังสือใหญ่)	4.38	1.02	มาก	1
เกมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุไม่เหงาและทำให้สมองไม่ฝ่อ	2.42	0.99	น้อย	5
เทคโนโลยีที่สามารถโต้ตอบกับผู้สูงอายุ	3.67	1.03	มาก	4
การฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ	3.98	1.06	มาก	3
อุปกรณ์ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ	4.12	0.98	มาก	2
ภาพรวมกลุ่มเทคโนโลยี	**3.72**	**0.76**	**มาก**	
กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ				
ผลิตภัณฑ์ประเภทบำรุง เช่น นม รังนก ซุปไก่ เป็นต้น	3.60	1.05	มาก	3
ผลิตภัณฑ์อาหารแคลอรี่ต่ำ	3.60	1.05	มาก	3
ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสรรพคุณทางยา	4.30	0.83	มาก	2
ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสรรพคุณด้านเสริมสร้าง ป้องกัน รักษา	4.39	0.87	มาก	1
ภาพรวมกลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ	**3.97**	**0.73**	**มาก**	
กลุ่มบริการทางการเงิน				
กองทุนรวม	3.78	0.79	มาก	4
กรรมธรรม์ประกันภัย	4.03	0.79	มาก	1
แพ็กเก็จเงินออมวัยเกษียณ	3.96	1.10	มาก	2
ระบบสวัสดิการ	3.93	1.08	มาก	3
ภาพรวมกลุ่มบริการทางการเงิน	**3.92**	**0.74**	**มาก**	
กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค				
ผลิตภัณฑ์ผ้าอ้อมผู้ใหญ่	2.96	1.05	ปานกลาง	1
ผลิตภัณฑ์ชุดชั้นในผู้ใหญ่	2.57	1.13	ปานกลาง	3
ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางประเภทฟื้นความหนุ่มสาวต่อต้านความแก่	2.12	1.23	น้อย	4
ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีความอ่อนนุ่ม และย่อยง่าย	2.69	1.43	ปานกลาง	2
ภาพรวมกลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค	**2.58**	**0.89**	**ปานกลาง**	
5. กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย				
ความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล	4.51	0.69	มากที่สุด	2
ความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	4.54	0.64	มากที่สุด	1
ได้รับการเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพ	4.42	0.81	มาก	3
ศูนย์ให้คำปรึกษาสุขภาพ	4.41	0.78	มาก	4
การนวดและสปา	3.96	0.92	มาก	7
การจัดบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ	4.01	0.81	มาก	5
ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	3.98	0.85	มาก	6
ภาพรวมกลุ่มสุขภาพและชะลอวัย	**4.26**	**0.60**	**มาก**	

ตารางที่ 4 ระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มบริการทางการเงิน	ระดับความต้องการ			
	$\bar{x}$	SD.	แปลผล	ลำดับ
กลุ่มท่องเที่ยว				
ทัวร์ธรรมะ	3.87	0.91	มาก	1
แพ็กเก็จโรงแรม	3.65	0.94	มาก	4
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	3.78	0.94	มาก	2
กิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม	3.70	1.04	มาก	3
สถานที่ท่องเที่ยว สถานบันเทิงและโรงภาพยนตร์สำหรับผู้สูงอายุ	1.87	1.21	น้อย	5
ภาพรวมกลุ่มองเที่ยว	**3.37**	**0.76**	**ปานกลาง**	

ตารางที่ 4 ระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

ความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ	P-Value				
	เพศ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	อาชีพ	รายได้
กลุ่มเทคโนโลยี	.00*	.00*	.01*	.00*	.00*
กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ	.07	.00*	.00*	.00*	.00*
กลุ่มบริการทางการเงิน	.01*	.00*	.29	.00*	.00*
กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค	.58	.00*	.00*	.00*	.00*
กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย	.02*	.00*	.00*	.00*	.00*
กลุ่มท่องเที่ยว	.00*	.00*	.00*	.00*	.00*

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐาน ด้วยไคสแควร์

6. สรุป

ด้านที่ 1 การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพอนามัย พบว่าผู้สูงอายุมีการเตรียมความพร้อมในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการครบตามหลักอาหาร 5 หมู่ มากที่สุด การออกกำลังอย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสมกับวัย ได้ออกกำลังกายบ้างในรอบระยะเวลา 1 เดือน การดูแลสุขภาพโดยการตรวจสุขภาพประจำปี ได้เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี เป็นประจำทุกปี การหาความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในบ้าน ต้องการหาความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในบ้านเบื้องต้น

ด้านที่ 2 การเตรียมความพร้อมด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ พบว่าผู้สูงอายุมีการเตรียมความพร้อมในแต่ละประเด็น ดังนี้ การฝึกจิตและอารมณ์ของตน ต้องการฝึกจิตและอารมณ์ของตนบ้างมากที่สุด การสัมผัสความอบอุ่นจากสัมพันธภาพภายในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง ต้องการอยู่ใกล้ชิดกับครอบครัวหรือญาติพี่น้องอย่างอบอุ่น การมีส่วนร่วมการทำงานกับสังคม ได้มีส่วนร่วมในการทำงานกับสังคมเป็นส่วนใหญ่ การได้รับความมั่นคงในชีวิต ต้องการได้รับความมั่นคงในชีวิตจากญาติพี่น้อง

ด้านที่ 3 การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการออม พบว่าผู้สูงอายุมีการเตรียมความพร้อมในแต่ละประเด็น ดังนี้ การวางแผนและการจัดทำแผนการออม ต้องการความรู้เรื่องจัดการสินทรัพย์ที่

เหมาะสมกับคนในวัยตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป มากที่สุด การหาความรู้เรื่องการออมและการลงทุน ต้องการหาความรู้เรื่องการออมและการลงทุนเพียงบางเรื่อง

ด้านที่ 4 การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่าผู้สูงอายุมีการเตรียมความพร้อมในแต่ละประเด็น ดังนี้ ความสามารถในการใช้แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีความต้องการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้อย่างน้อยหนึ่งแหล่ง มากที่สุด การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้บ้าง มากที่สุด การฝึกนิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ต้องการฝึกนิสัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้จากหน่วยงานต่างๆ ต้องการให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบสอบถาม/สำรวจความต้องการ การได้รับการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ ต้องการได้รับการพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนทักษะในการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) เรียงลำดับดังนี้ โทรศัพท์มือถือสำหรับผู้สูงอายุ(จับยึดไม่หลุดมือ/ตัวหนังสือใหญ่) (ค่าเฉลี่ย 4.38) อุปกรณ์ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย 4.12) การฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ(ค่าเฉลี่ย 3.98) เทคโนโลยีที่สามารถโต้ตอบกับผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย 3.67) และเกมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุไม่เหงาและทำให้สมองไม่ฝ่อ (ค่าเฉลี่ย 2.42)

กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ พบว่าระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) เรียงลำดับดังนี้ ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสรรพคุณด้านเสริมสร้าง ป้องกัน รักษา (ค่าเฉลี่ย 4.39) ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสรรพคุณทางยา (ค่าเฉลี่ย 4.30) และผลิตภัณฑ์ประเภทบำรุง เช่น นม รังนก ซุปไก่ เป็นต้น และผลิตภัณฑ์อาหารแคลอรี่ต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.60)

กลุ่มบริการทางการเงิน พบว่าระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.92) เรียงลำดับดังนี้ กรรมธรรม์ประกันภัย (ค่าเฉลี่ย 4.03) แพ็กเก็จเงินออมวัยเกษียณ (ค่าเฉลี่ย 3.96) ระบบสวัสดิการ (ค่าเฉลี่ย 3.93) และกองทุนรวม (ค่าเฉลี่ย 3.78)

กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค พบว่าระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.58) เรียงลำดับดังนี้ ผลิตภัณฑ์ผ้าอ้อมผู้ใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.96) ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีความอ่อนนุ่ม และย่อยง่าย (ค่าเฉลี่ย 2.69) ผลิตภัณฑ์ชุดชั้นในผู้ใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.57) และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางประเภทฟื้นความหนุ่มสาวต่อต้านความแก่ (ค่าเฉลี่ย 2.12)

กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย พบว่าระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26) เรียงลำดับดังนี้ ความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.54) ความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล (ค่าเฉลี่ย 4.51) ได้รับการเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.42) ศูนย์ให้คำปรึกษาสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.41) การจัดบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย (ค่าเฉลี่ย 4.01) ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 3.98) และการนวดและสปา (ค่าเฉลี่ย 3.96)

กลุ่มท่องเที่ยว พบว่าระดับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37) เรียงลำดับดังนี้ ทัวร์

ธรรมะ (ค่าเฉลี่ย 3.87) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.78) กิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.70) แพ็กเก็จโรงแรม (ค่าเฉลี่ย 3.65) และสถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสนุก สถานบันเทิงและโรงภาพยนตร์สำหรับผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย 1.87)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐานแต่ละด้านด้วยไคสแควร์ (Chi Square)

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐานด้าน เพศ พบว่าความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานด้าน เพศ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มบริการทางการเงิน กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐานด้าน ระดับการศึกษา พบว่าความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานด้าน ระดับการศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐานด้าน สถานภาพ พบว่าความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานด้าน สถานภาพ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐานด้าน อาชีพ พบว่าความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานด้าน อาชีพ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุกับข้อมูลพื้นฐานด้าน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานด้าน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการเงิน กลุ่มสินค้าอุปโภค/บริโภค กลุ่มสุขภาพและชะลอวัย และกลุ่มท่องเที่ยว

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัด ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางที่สำคัญดังต่อไปนี้

ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการเข้ามาตรวจสุขภาพผู้สูงอายุอาทิตย์ละครั้งและให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตบั้นปลาย

ผู้สูงอายุมีความต้องการสิ่งแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ดี

ด้านสุขภาพและชะลอวัย ผู้สูงอายุมีความต้องการดูแลและความสะดวกสบายเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น ความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล การได้รับการเยี่ยมบ้าน และการให้คำปรึกษาแนะนำการ

ดูแลสุขภาพ และศูนย์ให้คำปรึกษาสุขภาพ รวมถึงการจัดบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น

ด้านเทคโนโลยี ผู้สูงอายุมีความต้องการผลิตภัณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งาน เช่น โทรศัพท์มือถือสำหรับผู้สูงอายุ (จับยึดไม่หลุดมือ/ตัวหนังสือใหญ่) อุปกรณ์ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ การฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ และเทคโนโลยีที่สามารถโต้ตอบกับผู้สูงอายุ เป็นต้น

อาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ผู้สูงอายุมีความต้องการผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสรรพคุณด้านเสริมสร้าง ป้องกัน รักษา ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสรรพคุณทางยา เป็นต้น

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรจัดให้มีการเข้ามาตรวจสุขภาพผู้สูงอายุอาทิตย์ละครั้งและให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตบั้นปลาย

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรจัดให้สิ่งแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับผู้สูงอายุ

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรจัดให้ความสะดวกสบายเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น ความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล การได้รับการเยี่ยมบ้าน และการให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพ และศูนย์ให้คำปรึกษาสุขภาพ รวมถึงการจัดบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรจัดผลิตภัณฑ์ด้านเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งาน เช่น โทรศัพท์มือถือสำหรับผู้สูงอายุ(จับยึดไม่หลุดมือ/ตัวหนังสือใหญ่) อุปกรณ์ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ การฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ และเทคโนโลยีที่สามารถโต้ตอบกับผู้สูงอายุ เป็นต้น

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรจัดผลิตภัณฑ์ด้านอาหารเสริม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ผู้สูงอายุมีความต้องการผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสรรพคุณด้านเสริมสร้าง ป้องกัน รักษา ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสรรพคุณทางยา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่อาจมีผลกระทบต่อความต้องการได้รับสวัสดิการ

8. เอกสารอ้างอิง

กัญญา ตั้งสุวรรณรังษี. (2548). **ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในมหาวิทยาลัยรามคำแหง.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คณะกรรมาธิการวิสามัญสวัสดิการผู้สูงอายุและการพัฒนาสังคมวุฒิสภา. (2534). **ปัญหาผู้สูงอายุและแนวทางแก้ไข.** กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

จรัสวรรณ เทียนประภาศ และพัชรี ตันศิริ. (2536). **การพยาบาลผู้สูงอายุ**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

จารี ทองตำลึง. (2538). **ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำเรียง กรูมะสุวรรณ. (2536). **ประชากรผู้สูงอายุกับการจัดสวัสดิการในการพยาบาลผู้สูงอายุ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

ธารินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.** กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สานักนายกรัฐมนตรี.

รวมข่าวเศรษฐกิจไทยญี่ปุ่น. ตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับผู้สูงอายุในญี่ปุ่น. (Online) : http://www.thaiceotokyo.jp/th (18 ตุลาคม 2553).

รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว. (2527). ผู้สูงอายุ. วารสารสุขศึกษา, 27 (7), 12-16.

วิไลวรรณ ตองเจริญ. (2533). **การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสรีรวิทยาในผู้สูงอายุในการพยาบาลผู้สูงอายุ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). **พฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพมหานคร: ธีระฟิล์มและไซแท็กซ์.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2534). **แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศศิเพ็ญ ภูวพานิช. (2553). **ผลกระทบของสังคมผู้สูงอายุต่อระบบเศรษฐกิจไทย.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สมประวิณ มันประเสริฐ. (2553). **มิติทางเศรษฐกิจของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สุรกุล เจนอบรม. (2541). **วิทยากรผู้สูงอายุ.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.

สำนักงานสถิติเชียงใหม่. **สมุดรายงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2546.** เชียงใหม่. สำนักงานสถิติเชียงใหม่, 2546.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2550). **สถิติผู้สูงอายุในประเทศไทย.** กรุงเทพ: ศูนย์รวบรวมข้อมูลและเผยแพร่.

อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์. (2546). **การอบรมเลี้ยงดู การบรรลุงานตามขั้นพัฒนาการและพฤติกรรมการพึ่งตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศึกษาศาสตร์.